

Abortus als anticonceptie?

'Lust zonder last, kinderen als 't ons past'

IN 1973 WERD IN ONS LAND ANTICONCEPTIE NIET MEER STRAFBAAR GEACHT EN TOEGELATEN.

VAN BIJ HET BEGIN WAS ER DISCUSSIE OF EEN 'SPIRAALTJE' EN DE 'MORNING-AFTERPIL' ANTICONCEPTIVA OF ABORTIVA WAREN.

IN DEZE BIJDRAGE GEEFT DE AUTEUR EEN PERSOONLIJK GEKLEURD OVERZICHT VAN VERSCHILLENDE ETHISCHE EN JURIDISCHE OPVATTINGEN OVER ANTICONCEPTIE, ABORTUS EN VOORTPLANTINGSREGELING.

Hij houdt een pleidooi om abortus als anticonceptie te beschouwen en als een recht van gezinsplanning voor iedere vrouw/koppel.

Marc Cosyns

huisarts

docent medische ethiek aan de UGent

lid van de raad van beheer van het Kollektief Anticonceptie (KAC)

en van de Abortusevaluatiecommissie

MARC COSYNS © MAAIKE BEARELLE

Een gekleurde geschiedenis

In 1973 werd in ons land anticonceptie niet meer strafbaar geacht en toegelaten. Dit gebeurde door het opheffen van een wetswijziging uit 1923 die elke vorm van informatie of publiciteit rond voorbehoedsmiddelen verbood. Men trachtte hiermee de 'abortuskwestie' te ontmijnen. In datzelfde jaar was dokter Peers gearresteerd (als provocatie?) en in Duffel was een lerares ontslagen omwille van abortus. Met publiek straatprotest als resultaat.

De anticonceptiepil werd een geregistreerd geneesmiddel waardoor mijn vriendin met een voorschrift van haar huisarts de pil kon kopen. Zo hoefde ze de pil niet meer van hem te krijgen 'om haar maandstonden te regelen'. Bij haar scoutvriendinnen kon ze ronduit zeggen dat ze de anticonceptiepil nam om niet zwanger te worden.

Ik studeerde toen aan de K.U.Leuven eerste/tweede kandidatuur Geneeskunde waar abortus en euthanasie openlijk besproken en bediscussieerd werden in de lessen wijsbegeerte en ethiek. (Mijn moeder zei later dat ze me nooit naar Leuven had mogen laten gaan. In Gent sprak men daar niet over, wist ze van haar kozijn-lesgever. Toen ik mijn doctoraten in Gent afwerkte, bleek dit effectief zo te zijn: abortus en euthanasie bestonden niet aan de faculteit Geneeskunde... Gelukkig was er de *Blandijn* met Kruithof, Apostel en het *Afscheid van de seksualiteit* van Jos Van Ussel (wie schrijft dringend een Wikipedia-pagina!), ons voorbeeld om te starten met een 'Leuvense stadscommune' en plannen te smeden in ons scoutslokaal *de Zep* voor een jeugdherbergcommune in Dendermonde.

Tien jaar later, in 1983, startte het gerechtelijk onderzoek naar illegale abortuspraktijk in Gent. Het jaar dat Hubinont, Amy en anderen in beroep vrijgesproken werden op basis van 'onoverwinnelijke dwaling'. Het geboortjaar van mijn eerste zoon. Hij verbleef soms in het Kollektief Anticonceptie om borstvoeding te krijgen van zijn mama die daar illegaal werkte als verpleegster. Hij was de jongste 'verdachte' die in het gerechtelijke onderzoeksverslag terecht kwam. Het onderzoek zou leiden tot het proces van de 52 met vrijpraak in... 1992. In die lange periode leerde ik vele geëngageerde mensen kennen die mijn leven mede richting zouden geven. Eén van hen was Jean-Jacques Amy die tot op heden toch nog een beetje mijn geestelijke vader is, steeds bereid tot antwoord, tot discussie, tot steun.

In Nederland werd de *Wet Afbreking Zwangerschap* (WAZ) die abortus onder bepaalde omstandigheden legaliseert gestemd in 1980/81 en trad door middel van het *Besluit*

Afbreking Zwangerschap in werking op 1 november 1984. Vanaf die tijd deed ik soms vervangingen als 'abortusarts' in Groede. Als verwijzende huisarts naar dat abortuscentrum was ik strafbaar, als arts werkte ik daar legaal! Anno 2009 ben ik nog altijd strafbaar als verwijzende arts van een vrouw met abortuswens bij een zwangerschap van meer dan 12 weken...

In Frankrijk werd op 12 december 1979 de voorlopige *Wet Veil* definitief van kracht voor onbeperkte tijd. In 1975 had Simone Jacob, echtgenote Veil, een abortuslegalisering gestemd gekregen voor vijf jaar.

Frankrijk en Nederland waren belangrijke voorbeelden zowel voor de concrete illegale abortushulpverlening (GACEHPA (Groupe d'Action des Centres Extra-Hospitaliers Pratiquant l'Avortement) - CEVO (Centrum voor Verantwoord Ouderschap) Brussel - KAC) als de uiteindelijke wettelijke regeling. Ik bezocht al deze centra en startte mijn opleiding als 'abortusarts' in de Bloemenhoevekliniek te Heemstede, een abortuscentrum dat een 'plaats van herinnering' werd in de Nederlandse geschiedenis. (In 1976 verhinderden vrouwen- en abortus-activisten de sluiting en verkregen een gedoogbeleid voor abortus tot 13 weken). Ik kreeg een renteloze lening van het Kollektief om deze opleiding te bekostigen.

In 1984 startte mede onder impuls van vrijmetselaarsloges (hoorde ik achteraf) een tweede Centrum voor Verantwoord Ouderschap in Brugge. Alleen een arts ontbrak nog. Ik twijfelde lang. In die periode werd ik op het matje geroepen door de decaan van de faculteit Geneeskunde omwille van een artikel in het maandblad *Huisarts Nu* over de *rol van registratiecijfers over abortushulpverlening* (het eerste wetenschappelijk artikel met abortuscijfers in Vlaanderen). Steun van mijn diensthoofd professor De Smet (Centrum voor HuisartsOpleiding) en professor Vuylsteek (dienst Sociale Geneeskunde) baatte niet. Professor Thierry, het toenmalige diensthoofd Gynaecologie drukte het uit in de volgende logica: "Wij zijn een rijksuniversiteit, abortus is illegaal dus abortus kan niet besproken worden, laat staan uitgevoerd in de faculteit Geneeskunde" (tenzij voor zijn privépatiënten onder het mom van miskraamcurettage, hoorde ik achteraf).

Op 19 september 2009 viert men 25 jaar abortushulpverlening in Brugge (ondertussen verhuisd naar Oostende). Ik zal er een babbel doen over de Nationale Evaluatiecommissie. De commissie die in het leven was geroepen door de CVP om de wet te kunnen uithollen of af te schaffen wanneer 'de abortuscijfers teveel zouden stijgen en vrouwen abortus als anticonceptiemiddel zouden gebruiken'. In de bijna 20 jaar legalisering behoren de Belgische cijfers tot de laagste van de wereld en zijn katholieke vrouwen evenredig vertegenwoordigd met epidemiologische bevolkingscijfers. Maar katholieke vrouwen blijven neigen te pretenderen dat abortus in 'hun' geval gerechtvaardigd is terwijl men voor die losbandige jeugd... Als vrouwen me dit 'toevertrouwen', counter ik toch beleefd dat 'voltooid gezin' als reden voor abortus op de eerste plaats komt en dat ze de noodpil met hun dochters moeten bespreken...

Met een raadgevende commissie ijverden wij eind jaren '90 voor het ter beschikking stellen van 'postcoïtale anticonceptie' zonder voorschrift en gratis. Minister Aelvoet bezweek niet voor de gynaecologenlobby en de noodpil werd op 1 juni 2001 vrij afleverbaar met begeleiding van de apotheker, weliswaar niet gratis. Wij proberen er voor te zorgen in opleiding en navorming dat huisartsen de noodpil mee bespreken in het anticonceptie-/relatieconsult. En wij volgen de Nederlandse huisartsenlobby die zegt dat de abortuspil eigenlijk thuis hoort op de eerste lijn, maar dat is geen geschiedenis meer maar toekomstperspectief en strijd. Want zoals CCNAC-coördinator (Centrale Coördinatie van Nederlandstalige AbortusCentra) Lucie van Crombrugge dit jaar bij haar afscheid zei: "Ik kan niet aanvaarden dat de huidige Belgische Abortuswet het eindpunt van de strijd is geweest. We hebben een hele weg afgelegd, maar we staan nog niet ver genoeg. Ik wil abortus uit het strafrecht zoals in Canada en zoals in 1973 onze eis was. 'Abortus uit het strafrecht. De vrouw beslist. Anticonceptie gratis.'" En ze droeg haar speech op aan de vermoorde abortusdokter George Tiller.

De tijd van nu: als de nood hoog is tussen anticonceptie en abortus Vrouwen kiezen morning-afterpil

Volgens een onderzoek van de Kingston University in Londen onder vijfhonderd studenten bleek dat de helft van hen de noodpil gebruikte als anticonceptie. Zeventig procent van hen moest wel zijn toevlucht nemen tot de noodpil, omdat ze geen andere vorm van anticonceptie gebruikten. De bevindingen baren de wetenschappelijke wereld zorgen. Gevreesd wordt dat vrouwen de noodpil gaan nemen alsof het een pilletje tegen de hoofdpijn is. Bovendien zou het aanzetten tot onveilige seks, aangezien je een eventuele zwangerschap toch kan vermijden met de noodpil. Soa's daarentegen vermijdt je niet met de morning-afterpil.

Recent meldde de BBC dat in zes scholen in Zuid-Engeland meisjes vanaf elf jaar zonder tussenkomst van een arts via sms de morning-afterpil kunnen bestellen. De tekstboodschappen gaan naar een verpleegster die de pil met de nodige uitleg gratis mag geven zonder medeweten van de ouders. Men wil hiermee de tienerzwangerschappen doen dalen (Bron: *Daily Mail* - 05-05-2009).

"Onderzoek wijst uit dat meer dan de helft van de vrouwen die een noodpil nodig heeft gêne voelt als ze die aan de apotheker moet vragen. Ook al zou het gebruik ervan verviervoudigd sinds ze vrij verkrijgbaar is. Het taboe bestaat nog altijd en moet doorbroken worden," besluit *De Morgen* (28-08-08).

'Zullen jonge meisjes/vrouwen de noodpil als anticonceptiepil gebruiken? En als men die pil neemt, doet men dat correct, want de laatste jaren stijgt het aantal abortussen bij jonge meisjes? Maar is de noodpil geen vroege abortus? Of zijn er meer abortussen omdat sinds 2002 een abortus maar 2,96 euro kost?' Vragen met intrinsieke verwijtende/moraliserende antwoorden.

De noodpil zonder voorschrift: in Frankrijk sinds 1999, in België sinds 2001, in Nederland sinds 2005. In de VS is de verkoop zonder doktersvoorschrift van de morning-afterpil in 2006 goedgekeurd, meisjes onder de 18 hebben wel nog altijd een doktersvoorschrift nodig.

Met deze maatregel kwam in de VS een eind aan jarenlange verhitte debatten waarbij de verdedigers van de vrouwenrechten en de Amerikaanse liberalen lijnrecht tegenover de religieuze conservatieven stonden. Die laatste

MORNING-AFTERPIL EN CONDOOMS

vinden dat het gebruik van de pil gelijk staat aan abortus. Stijging van de tienerabortussen wordt geheel ten onrechte met de vrije verkoop van de noodpil verknoopt.

Het maatschappelijke discours waarin de pil wordt gevat, is dus erg belangrijk om de taboesfeer rond bepaalde middelen op te heffen. De invloed van een conservatieve moraal op dat discours is legio. Zo duwt de hardnekkige associatie van de noodpil, als wapen in de strijd tegen tienerzwangerschappen, dit middel in het verdomhoekje van de negatieve keuzes. Maar het discours werkt ook op een andere manier stigmatiserend. Omdat seks als avondgebed niet langer als norm geldt, is de term morning-afterpil in feite passé. Noodanticonceptie of de urgentiepil zijn alternatieve woorden geworden. Geen van beide woorden is een gelukkige keuze. Als we al over 'de pil' (bij mannen is dat trou-

wens viagra) willen blijven spreken zou de 'nodigpil' een betere omschrijving zijn. Anticonceptie als het nodig is. Als je seks hebt gehad of nog beter voor als je het wil. Een pil die niet anti of contra is, maar voor/vóór goeie seks. Een pil in smeltvorm dus. Taal kan inderdaad (de)taboeïserend werken.

Levonorgestrel 1,5 mg is één pil (de smeltvariante is nog niet op de markt): kostprijs 9,85 euro. Drie cycli 'normale' anticonceptiepillen kosten tussen de 9,56 (gratis voor -21-jarigen) en 28,97 euro. Een medische abortus kost 2,96 euro in een abortuscentrum dat als 'revalidatiecentrum' erkend is door het RIZIV. Ook de prijs kan (de)taboeïserend werken! Even naar de gezonde realiteit:

- Man, meisje, drang, bang: in paniek in de nacht naar de apotheek van wacht. Daar sta je dan, zenuwachtig met een sigaret in de hand, aan een loket te spreken voor een micro (camerabeveiliging ingebouwd tegen drugverslaafden): "Of ik die pil kan krijgen om niet zwanger te raken." - "Dat is dan 9,85 euro + 4 euro extra voor de nacht." - "Zoveel geld heb ik niet bij me..."
- Man, vrouw, ferme prins, stevige meid: "Waarom doe ik het toch en besef ik het te laat? Mijn huisarts mag dit niet weten!" Vlug naar een onbekende apotheker. "Is het wel nodig?" vraagt de apothekeres meevoelend, "je bent nog maar in het begin van je cyclus?" - "Neen, ik neem ze meteen want ik wil geen risico nemen. En wat moet ik met dat overrompelende gevoel voor hem, terwijl ik mijn eigen man toch ook zo graag zie. Had je daar maar pillen voor... alhoewel?"
- Hij, zij, nogal fel en teveel fut: condoom gescheurd, staat voor schut: "Zou ik die twee pillen die de huisarts mij voorschreef voor het geval dat wel pakken, want misschien wil ik wel al...", plaagt zij. - "Please", knielt hij, "we vinden het toch allebei te vroeg." - "Ik neem ze meteen als jij belooft nog 72 uren bij mij te blijven."
- Jongetje, meisje, piemeltje, wriemeltje: het kan niet leuker tot zij ineens beseft dat ze 'haar pil' vergeten is. De les biologie is al lang geleden, maar de leraar had het toen ook over een pil die niet in dat boek stond maar die je nadien kon nemen. Trouwens is het niet die pil die je nu zonder voorschrift bij de apotheker kan kopen? Teder en grootmoedig als hij is, wil hij al meteen vertrekken want hij herinnert zich nog: 'Hoe vlugger hoe minder kans voor 'innesteling' van een mogelijks bevrucht eitje'. Zij wil nog liever eerst de dokter van wacht opbellen, want misschien is het niet eens nodig... Ongerustheid blijkt niet nodig (want het is de zestiende pildag), wel een kort advies hoe ze de pilcyclus veilig kan beëindigen. Zin voor een tweede keer is er niet meer, wel lekker gezellig knuffelen met elkaar, want geen van de twee hoeft dit warme bed uit.

Uit deze voorbeelden blijkt dat naast de vrije aflevering zonder voorschrift gelijklopend nog andere (rand)voorwaarden dienen vervuld: gezonde seksinfo op maat, met oog voor

relationele vorming en ethische benadering, sereen en/of humoristisch, thuis, in de school, op het werk, en met en onder leeftijdsgenoten. Heb je die noodpil nodig, waar haal je ze, hoe gebruik je ze, welke andere voorzorgsmaatregelen neem je? En de kostprijs? Als de overheid algehele gratis anticonceptie niet prioritair vindt (ondanks de parlementaire acties van senator Marleen Temmerman) stel ik een tussenoplossing voor: jongeren onder de 21 betalen tussen 0 euro (cfr. de pil) en 2,98 euro (cfr. abortus), dus 1 euro (gezien de zeer lage kostprijs van Levonorgestrel is dit voor het Riziv peanuts). Wat kost een condoom alweer?

Het kan 'verkeren': condoom gescheurd, anticonceptiepil vergeten, gewoon toch nog onbezonnen ondanks alle goede voorlichting en voornemens of in de slechtste gevallen onder dwang van...

Er zijn nog teveel ongeplande zwangerschappen waarvan ieder ongewenste er één teveel is. Hoeveel er juist zijn en of hun aantal stijgt, laten we in het midden (onderzoekers zijn terecht *scepti-kritisch* tegenover absolute getallen van evaluatiecommissies of enquêtes van representatieve stalen op de rand van...).

De hamvraag is wat de meest efficiënte en elegante manier is om in die 'verkerende' omstandigheden zwangerschap te voorkomen. Omdat het risico van zwangerschap sterk stijgt met de tijd neemt men de noodpil liefst zo snel mogelijk in en zeker binnen de 72 uren. Vóór de ovulatie zorgt Levonorgestrel voor uitstel of uitblijven van de LH piek en dus eisprong. Eens ovulatie een feit heeft dit product onduidelijke nog te onderzoeken invloeden. Wat men wel weet, is dat het de innesteling niet voorkomt. De vroegere zware 5mg EE had invloed op alles vóór, tijdens en na de eisprong en kon dus niet als strikt anticonceptief beschouwd worden.

"Wat doe jij om gelukkig niet zwanger te worden?" vraagt zij geïnteresseerd nieuwsgierig.

"Ik neem een pilletje met Levonorgestrel na het vrijen," antwoordt zij onomwonden.

"Is dat die abortuspil?"

"Nee, een abortuspil kan je alleen maar in een abortuscentrum krijgen en dan moet je 'bewezen' zwanger zijn. Mifepristone heet dat. En weet je, eigenlijk zouden ze ook dat product op de markt kunnen brengen als een gewone anticonceptiepil. Je neemt ze op het einde van een cyclus waarin je seks hebt gehad. Dat zou ideaal zijn voor mij, met mijn onregelmatig seksleven. Zo hoef ik niet constant hormonen te slikken. Maar ja, de paus zal daarmee niet akkoord gaan..."

Zijn er dan geen andere mogelijkheden? Je kan ook een IUD (Intra-Uterine Device of spiraal) laten plaatsen binnen de 5 dagen, om de innesteling van een bevruchte eicel te voorkomen. Dit is vooral zinvol als je voor die vorm van verdere anticonceptie kiest. Je kan ook opteren voor een overtijdbehandeling 'tot 16 dagen mogelijks zwanger' met een zuigcurettage of de abortuspil, maar dan moet je naar Nederland

Theoretisch zou je ook op de 28ste dag van je cyclus, waarin het kon 'verkeren', een pil nemen die de maanstanden opwekt (als je wel zwanger bent) of toelaat (als je toch niet zwanger bent). Spijtig genoeg is deze pil nog niet op de markt alhoewel dit farmacologisch perfect mogelijk is: hier ontbreekt de (politieke) wil om dit in productie te brengen, wellicht ook omdat men bang is voor de ethische discussies rond de gekende themata van bevruchting -innesteling- abortus en vanaf wanneer de ziel?

De toekomst: lust en liefde met of zonder voortplanting (als anticonceptie gelijk is aan abortus waarom dan niet abortus als anticonceptie?)

In 2007 interviewde men Simone Veil naar aanleiding van een reportage over abortussen in Spanje tot 31 weken. Ze was toen volop haar boek *Ma vie* aan het schrijven. "*C'est effrayant. Mais il est difficile d'empêcher les gens d'aller en Espagne.*" Een Europese harmonisatie inzake abortus acht ze onmogelijk: "*C'est une question éthique et pas seulement un geste médical. Il est de plus en plus évident scientifiquement que, dès la conception, il s'agit d'un être vivant.*" (Op 12 mei 2009 schrijft het *Katholiek Nieuwsblad* dat minister voor Volksgezondheid Trinidad Jimenez bekend maakte dat binnenkort in Spanje de 'abortieve morning-afterpil' voor iedere vrouw zonder voorschrift of leeftijdsgrens verkrijgbaar is). In Nederland is heden volop discussie over het kabinetsbesluit van 9 juni over de overtijdbehandeling (OBT). De bedoeling van de ChristenUnie is om 'overtijd zijn' te diagnosticeren al dan niet als zwangerschap en bij vroege zwangerschap deze onder te brengen in de WAZ. De Unie duwde dit besluit door op een tijdstip dat de abortuspil de mogelijkheid biedt overtijdbehandelingen uit te voeren bij huisartsen op de eerste lijn en niet alleen meer in erkende ziekenhuizen of centra. "Vrouwen die hun zwangerschap willen laten afbreken, moeten dit kunnen laten doen zonder onnodige vertragingen en met een zo groot mogelijke vrijheid in de keuze voor de hulpverlener en de methode van de zwangerschapsafbreking," zegt Steven van Eijck, voorzitter van de Landelijke Huisartsenvereniging.

In België is tijdens de 'illegale' periode geopteerd om zwangerschapsafbreking toe te passen bij bewezen positieve test, ambulant in een centrum. Dit omwille van juridische en medische veiligheid en als reactie tegen sommige gynaecologen die er grof geld voor vroegen en/of de vrouw onder narcose curetteerden en drie dagen in het ziekenhuis opnamen. De optie van het Kollektief en de GACEHPA-centra was om abortus in de eerste lijn te kunnen toepassen, zelfs door de vrouw thuis. (Het zijn huisartsen met een eigen praktijk die in die centra werken). De toenmalige veiligste methode (zuigcurettage) liet dit niet toe. De verworven kennis en ervaring met de '*magic bullet*', zoals Beaulieu zijn abortuspil in 2000 omschreef, laat dit wel toe. De Nederlandse wet hield expliciet rekening met de overtijdbehandeling door ze niet op te nemen in de WAZ. (Voor de toepassing van het bij of krachtens deze wet bepaalde wordt onder het afbreken

van zwangerschap niet verstaan het toepassen van een middel ter voorkoming van de innesteling van een bevruchte eicel in de baarmoeder).

In de Belgische abortuswetgeving wordt hier niet over gesproken omdat er geen OBT-praktijk was. Een ethisch geladen wet is meestal een codificate van een vooraf bestaande illegale maar aanvaard(bar)e situatie.

Kan men de vrouw/ het koppel dwingen 'te weten'? Het is een boeiende ethische vraag voor vele medische handelingen.

De daaruit voortvloeiende vraag is: waar bevindt zich het IUD? Anticonceptief? Postcoïtaal, anticonceptief, abortief? De discussie ontstond in 1973 bij de wetswijziging. Juridisch wordt het als anticonceptie beschouwd, wetenschappelijk kan het zowel preconceptief als abortief werkzaam zijn. Godsdienstig/ethisch-filosofisch hangt het af van de definitie en/of de waarde van 'nieuw leven' dat men toekent aan de mogelijkheid van een stamcel, kloon, zygote, embryo, foetus, kind.

Ik begeleid vrouwen die bij een geslaagde eicelpick-up spreken over 'hun kind'. Ik begeleidde een koppel in verwachting van 'een (te laat gediagnosticeerd) genetisch defect': de vrouw beviel op 29 weken, liet 'het' sterven op haar schoot zonder naam en werd drie maanden nadien opnieuw bewust zwanger. Met de hulp van het Kollektief vliegt een vrouw, 28 weken zwanger, naar Spanje met een te dik wordende buik en keert terug met de melding dat ze daar goed geslapen heeft.

Anticonceptie, al dan niet postcoïtaal, abortus, wat is het verschil? Het wetenschappelijk en medisch-technisch verschil is van een andere orde dan het godsdienstige, het socio-politiek-culturele beïnvloedt, het ethische.

Wat telt, is de persoonlijke invulling getoetst aan de kleine of grote wereld van de vrouw/het koppel, begeleid door de nodige zorg.

Wat telt is de lust en/of de liefde met of zonder voortplanting. De voortplanting met of zonder lust, maar met liefde en zorg.

'Lust zonder last, kinderen als 't ons past' stond op een affiche met fietsende 'zwangbuikerige' vrouw. Ze heeft jaren ons huis versierd, in de gang naar de slaapkamer waar mijn zonen geboren zijn. De afficheslogan was in sommige middens een kaakslag voor de goede zeden en uiting van moreel verval. Voor mij blijft het een slogan met betekenis die na meer dan 35 jaar nog aan duidelijkheid wint. Omdat begin van leven op de meest verschillende manieren en tijdstippen, al dan niet technisch, mogelijk of onmogelijk kan gemaakt worden. Veiligheid, betrouwbaarheid en gemak zijn daarbij een leidraad. Waarom zou de maandelijkse cycluspil niet mogen als dit nu het veiligste, betrouwbaarste en gemakkelijkste is om voortplanting te voorkomen? Omdat het abortief is? Omdat de vrouw het eenvoudig zelf kan beslissen?

Laten we de invulling van anticonceptie, conceptie, embryo, abortus voor de wetenschappelijk taal en spreken we in de

intermenselijke taal liever over wat ik voorlopig 'voortplantingsregeling' zou noemen. We kunnen misschien een taalwedstrijd organiseren voor het beste woord. Een woord dat zegt dat voortplanting, dat nieuw menselijk leven maatwerk is en periodisch verschillend in het persoonlijke leven. Voor mij is dit nu: lust en liefde met een vaste partner zonder voortplantingswens noch voortplantingsmogelijkheid, maar misschien nog wel met de keuze voor de opvoeding van pleegkinderen. Voor mijn oudste zoon is het lust en liefde en voortplanting met overweging voor ICSI (intracytoplasmatische sperma-injectie) als het niet lukt dit jaar. Voor mijn jongste: lust en vakantieliefde met condoom en nodig pil met alles behalve voortplantingswens.

Wettelijke regeling ter ondersteuning van en zorg voor gelijk welke relatievorming, zwangerschap en geboorte, adoptie of pleegzorg, opvoeding... met één doel: solidaire emancipatievorming van het individu. Dat is mijn boodschap naar het beleid en voor de rest geen restricties in keuzes anti, contra, abortief ten spijt.

Lust en liefde is een recht, of het nu met of zonder voortplantingsmogelijkheid is.

Voortplanting en opvoeding van kinderen is geen plicht, maar een recht dat je liefst met veel liefde doet.

Het wordt dus meer dan tijd dat abortus "als misdrijf tegen de orde en de openbare zedelijkheid" uit het strafrecht verdwijnt en de status van anticonceptie krijgt of liever met de

nieuwe woordinvulling van voortplantingsregeling.

(Marc Cosyns - 24 juli 2009)

Noot

In zijn recente boek *Bevroren beeld. Zorg voor de laatste levensfase* - oktober 2009 komt het thema abortus op een specifieke wijze aan bod.

Bibliografie

- Emergency contraception: A review. Bastianelli C, Farris M, Benagiano G. *Eur J Contracept Reprod Health Care* 2008;13:9-16
- How do levonorgestrel-only emergency contraceptive pills (LNG ECPs) prevent pregnancy? *Statement on Mechanism of Action* International Consortium for Emergency Contraception (ICEC)/International Federation of Gynecology & Obstetrics (FIGO) October 2008.
- Vlaanderen vrijt. Wim Trommelmans 2006
- De Engeltjesmaaksters. Diane De Keyser 2009
- Ma Vie. Simone Veil. 2008
- Huisarts in de Praktijk. Steven van Eijck. 2009
- Heemstede: de Bloemenhovekliniek In: Plaatsen van Herinnering. Nederland in de twintigste eeuw. James Kennedy. 2005
- Over engeltjesmaaksters en clandestiene abortussen. In: lief en leed. Jaarboek seksuele gezondheid. Gita Deneckere. 2006
- In iedere overtijdbehandeling klinkt schel een noodklok. *Esmé Wiegman-Van Meppelen Scheppink, tweede Kamerlid namens de ChristenUnie* 16 juni 2009
- Wet Afbreking Zwangerschap/ Besluit Afbreking Zwangerschap *wetten.overheid.nl*
- Gepubliceerde tweejaarlijkse rapporten Evaluatiecommissie.
- Kollektief anticonceptie, GACEHPA, CEVO-Brugge: eigen bronnen